

Összefoglaló a Koronavírussal kapcsolatos információkról a bentlakásos szociális szolgáltatást nyújtó intézmények vezetői és munkatársai számára

Tájékoztatás - javaslatok megelőző intézkedésekkel kapcsolatban

- 2020. március 08-tól visszavonásig **Látogatási tilalmat rendelt el** az országos tisztifőorvos Magyarország valamennyi fekvőbeteg-ellátó és bentlakásos szociális szolgáltatást nyújtó intézményében az új koronavírus miatt.

Müller Cecília határozatának indoklásában kifejti: az eddigi járványügyi adatok alapján a megbetegedés súlyos formája elsősorban az idős és/vagy egyéb megbetegedésben szenvedőket érinti. A fertőzés a zárt közösségekben, intézményekben képes gyorsan elterjedni, és nagyszámú, súlyos, esetleg végzetes kimenetelű megbetegedést okozni. Az intézkedés meghozatalára a fokozott védelemre szoruló csoportba tartozók életének és egészségének védelme, fertőződésük megelőzése érdekében volt szükség.

- A Koronavírussal kapcsolatos **aktuális intézkedésekről és információkról részletes tájékoztatást** talál az alábbi internetes elérhetőségeken:

➤ <https://www.nnk.gov.hu/index.php/lakossagi-tajekoztatok/koronavirus>

Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapja

➤ <https://koronavirus.gov.hu>

Tájékoztató oldal a koronavírusról

- **Információs vonalak:** Telefonon: **06 80 277 455; 06 80 277 456**
E-mailen: **koronavirus@bm.gov.hu**
- 2020.03.10-én megjelent a **Nemzeti Népegészségügyi Központ tájékoztatója „Gyakorlati tanácsok koronavírussal kapcsolatban szociális intézmények részére”** címmel, mely az alábbiakat tartalmazza:

„A 2019 végén Vuhanban kialakult tüdőgyulladás-járvány háttérében álló egy újonnan kialakult vírust azonosítottak. Az új koronavírus elnevezése 2020. február 12-től „súlyos akut légúti tünetegyüttest okozó koronavírus 2” (SARS-CoV-2), az általa okozott megbetegedés a pedig „koronavírus-betegség 2019” (coronavirus disease 2019), melynek rövidített változata a COVID-19.

A fertőzés terjedése emberről-emberre jellemzően cseppfertőzéssel és a fertőzött váladékokkal történő direkt vagy indirekt kontaktussal történik. A fertőződés tünete láz, száraz köhögés, légzési nehézség, lappangási ideje legfeljebb 2-12 nap, átlagosan 5-6 nap.

A betegség 80%-ban enyhe tünetekkel lezajlik, azonban főképp az idős és /vagy egyéb krónikus betegségben szenvedő embereknél súlyos formában jelentkezhet. Speciális kezelés, védőoltás egyelőre nem áll rendelkezésre. Mivel a vírus nagyon gyorsan terjed zárt közösségekben, ezért fontos az alábbi teendők betartása.

1. A személyi higiéniére fokozottan kell figyelni.
2. A fertőzés megelőzésének legfontosabb módja a gyakori, alapos szappanos kézmosás.
3. Tartsák és tartassák be az úgynevezett köhögési etikettet: papír zsebkendőbe köhögjünk, tüsszentsünk, a használt zsebkendőt dobjuk ki, majd mossunk kezét.
4. Kerülni kell a szokásos érintkezési formák közül a kézfogást, pusztit.
5. Az intézmény közösségi tereibe helyezzenek ki érintés nélkül használható alkoholos kézfertőtlenítőszer adagolókat, ennek használatára hívják fel a gondozottak figyelmét.
6. Szellőztessenek gyakran.
7. A közösségi rendezvények megtartása mérlegelendő.
8. A koronavírus lipid burokkal rendelkezik, így a legtöbb, egyfázisú tisztító-, fertőtlenítőszer hatásos ellene. Takarításhoz virucid hatással rendelkező készítmények használata javasolt.
9. Kiemelten fontos és napjában többször is fertőtleníteni kell azokat a felületeket, melyeket kézzel gyakran érintenek (ilyenek pl. az ajtókilincsek, korlátok, villanykapcsolók stb.) Ezeknek a felületeknek a fertőtlenítésére az alkohol bázisú gyorsfertőtlenítők, illetve a fertőtlenítő kendők alkalmazhatóak.
10. A vizes egységek padló és csempe falburkolatainak, valamint klórálló burkolattal ellátott helyiségek padló burkolatainak fertőtlenítésére a klórtartalmú készítmények is alkalmazhatók, abban az esetben, ha a készítmény címkéjén a virucid hatás, illetve a virucid hatás létrejöttéhez az alkalmazási paraméterek a használati utasításban fel vannak tüntetve.
11. A vizes egységekben a kézmosás és kézfertőtlenítési lehetőséget biztosítani kell. Ajánlott a fertőtlenítő hatású folyékony szappan biztosítása, mert ennek alkalmazásával egy fázisban végezhető el a kéztisztítás és a kézfertőtlenítés.
12. A személyzet különös gonddal tisztítsa az étkezés során használt eszközöket.
13. A textíliák gépi úton történő fertőtlenítő mosása termodezinfekciós és kemo-termodezinfekciós mosási eljárással történhet.
14. A pamutszálas textília tisztítására mind a két mosási eljárás alkalmazható. A termodezinfekciós mosási eljárás 90-95°C hőmérsékleten normál, általános mosószer alkalmazása mellett történik. Ebben az esetben a fertőtlenítő hatást a magas hőmérséklet biztosítja.
15. Kevertszálas textíliák esetében az alacsonyabb hőmérsékleten és fertőtlenítő hatású mosószer alkalmazásával történő úgynevezett gépi kemo-termodezinfekciós mosási eljárás alkalmazható.
16. Amennyiben egy gondozottnál légúti fertőzés tünetei észlelhetők, haladéktalanul el kell őt különíteni, egyúttal értesíteni kell az intézmény orvosát, aki az előírt és általa ismert eljárásrend szerint dönt a további teendőkről.
17. Amennyiben az intézményben a fertőzött személyt azonosítanak, akkor a közösség zárt jellege miatt fennáll a dolgozók és a többi gondozott fertőződésének kockázata is. A járványügyi vizsgálat ezért rájuk is kiterjed.
18. A vírus zárt közösségben történő gyors terjedése, valamint a betegségnek leginkább kitett személyek egészségének védelme és a járvány megfékezése érdekében az országos tisztifőorvos március 8-tól visszavonásig látogatási tilalmat rendelt el.”

Előbbieken túl felhívjuk az intézményvezetők figyelmét az alábbiakra:

- Az egyik legfontosabb prevenciós intézkedés a hiteles és folyamatos információnyújtás mind az intézmények szolgáltatásait igénybevevő **lakók, mind hozzátartozóik, mind pedig a munkatársak részére. A pánik megelőzése, valamint a felelőtlen magatartáshoz vezető bagatellizálás megelőzése érdekében is kiemelten fontos a kommunikáció**, a koronavírus megismert jellemzőinek és kockázatainak, valamint a szükséges óvó intézkedések indokainak megismerése. Ez az együttműködés elérése érdekében is szükséges, valamint a pánik elkerülése érdekében fontos, hogy mind a munkatársak, mind a lakók és hozzátartozóik **választ kaphassanak kérdéseikre** (ne csak a közösségi oldalakról és különféle csatornákról, vagy egymástól tudjanak tájékozódni). **Segíteni szükséges az esetleges félelmek, aggodalmak megbeszélését, feldolgozását**, az esetlegesen kialakult szorongás csökkentését.
- A **felelőtlen közösségi magatartás elkerülése érdekében felhívjuk a figyelmet arra**, hogy az orvosi és kutatói tapasztalatok alapján a SARS-CoV-2 vírus nem hasonlítható az influenzához (vagy más védőoltással és gyógymóddal rendelkező fertőző betegségekhez) sem terjedésében, sem lappangási idejét tekintve, sem a kialakuló súlyos – akár életveszélyes – szövődmények aránya tekintetében, sem pedig a gyakran hosszan elhúzódó, nagyobb számban kórházi kezelést igénylő esetek okán. Fontos tudni, hogy az enyhébb lefolyású vagy tünetmentes esetek gyakorisága, és a hosszú lappangási idő miatt **kiemelten fontos minden személy** (a nem kockázati csoportba tartozó személyekre is vonatkozik) **felelős, másokat óvó magatartása**.
- Éppen ezért **fokozott vírusveszély esetén** javasoljuk a nagyobb létszámú **rendezvények** megtartásának elkerülését, valamint a **munkafolyamatok és napirendek olyan irányú átalakítását** (illetve erre való lehetőség szerinti törekvést), hogy annak alkalmazása mellett a lakók **minél kevesebb személlyel** és munkatárssal **kerüljenek kontaktusba**. Továbbá megkérhetjük a dolgozókat, hogy családjaik-, egymás- és a lakók érdekében kerüljék a nagyobb kockázatú helyek, események látogatását, utazásaikat mindezek megfontolásával szervezzék.
- A kommunikációt segíti, ezért javasoljuk **könnyen érthető ill. célcsoportnak megfelelően megfogalmazott tájékoztatók segítségével felhívni a figyelmet** mind az intézkedésekkel és annak indokaival kapcsolatban, mind pedig a megelőzés érdekében szükséges és javasolt magatartásformákkal kapcsolatban (pl. könyökhajlatba vagy zsebkendőbe köhögés-tüsszentés, megfelelő wc és mosdóhasználat, kézfertőtlenítést szolgáló kézmosás képekkel való ábrázolása a mosdókban, vagy videós ajánlások megtekintése). *Ide vonatkozó infografikák találhatóak az NNK fent jelzett honlapján is.*

- A fertőződés kockázatának csökkentése érdekében **kiemelten fontos a közös használatú helyiségek és felületek** (pl. közös asztalok, kapaszkodók, lift működtetése esetén annak nyomógombjai, bejárati és egyéb ajtók fogantyúi – kilincsei) **napi többszöri tisztítása, fertőtlenítése, különös figyelemmel az étkeztetéshez kapcsolódó helyiségekre és eszközökre, valamint a mosdó – fürdő és wc felületeire** (pl. szaniterek, kapaszkodók, padlók, fogasok, fürdető székek, emelőszervezetek). A felületek gyakori fertőtlenítése azért indokolt, mert a kutatások alapján a SARS-CoV-2 vírus ugyan legfőképp cseppfertőzéssel terjed, azonban a korábbi koronavírusokkal kapcsolatos kutatások alapján feltételezhető a vírus akár több órás vagy napos fennmaradása tárgyakon - felületeken, és ezek megfogását követően az arc-száj-szem megérintésével fennállhat a fertőződés veszélye. Továbbá a legfrissebb eredmények szerint a vírust kimutatták fertőzött személyek vizeletében és székletében is (ezért érdemes arra ösztönözni a közös wc-t használó személyeket, hogy lehúzás előtt hajtsák le a wc fedelét). A kockázatok ismerete segíti a felelős magatartás kialakítását. *(A vírus túlélésével kapcsolatban egyelőre nem áll rendelkezésre pontos és nagy számú kutatási eredmény, a kutatók egyelőre a megfigyelésekre és a korábbi – más típusú - koronavírusokkal kapcsolatos kutatási eredményekre támaszkodnak.)*
- Fontos a megelőzés érdekében a konyhán, étkeztetésben valamint az ápoló-gondozó személyzet számára a **védőkesztyű biztosítása, és ezek használatának betartása**. Ugyanez vonatkozik az esetleges egészségügyi ellátó személyzetre, valamint a takarítókra is.
- Ahol **saját konyhát üzemeltet** a szolgáltató, ott **az élelmiszer-biztonsági szabályok maradéktalan betartása mellett – törekedni kell a dolgozók és a fogyasztók egészségének megőrzésére egyaránt**. Elegendő számban és mennyiségben rendelkezésre álljon vírusölő hatású (virucid) kézfertőtlenítőszer, valamint szintén virucid hatású mosogatószer, felületfertőtlenítőszer és takarítószer. Minden esetben a gyártó által magyar nyelven feltüntetett használati utasításban megadott mennyiséget kell felhasználni. *(A NNK „Vendéglátóhelyekre vonatkozó alapvető szabályok koronavírussal kapcsolatban” tett ajánlása alapján.)*

Tehát a megelőzés érdekében fontos a **kölcsönös információáramlás biztosítása**, és mindezek ismeretében a **tudatos, higgadt, óvatos, és felelős magatartás támogatása**.

Ha egy munkatársnál azt tapasztaljuk, hogy a **betegség tüneteit** mutatja, létszámhiány esetén sem szabad hagyni dolgozni, a lakók és munkatársak megóvása érdekében (már csak azért sem, hogy az immunrendszerük ne gyengüljön más megbetegedések miatt sem). Az óvintézkedések betartása **hozzájárul a vírus terjedésének megakadályozásához, ezzel és az információnyújtással megelőzhető a pánik**, és az abból fakadó kockázatos következmények.

Mind a dolgozók, mind a lakók és hozzátartozóik **megnyugtatása érdekében** fontos, hogy lássák, az intézmény mindent megtesz az azzal kapcsolatban álló személyek megóvása érdekében.